

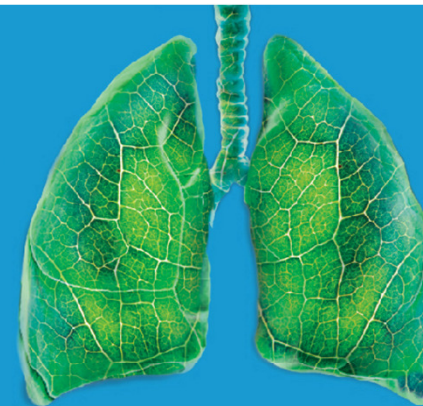
**ELPO
VIEGLI**

Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas
PLAUŠU VESELĪBAS DIENA 2012

ZINĀTNISKI – PRAKTISKĀ ĀRSTU KONFERENCE

ELPO VIEGLI

Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas
ZINĀTNISKI – PRAKTISKĀ ĀRSTU KONFERENCE
PLAUŠU VESELĪBAS DIENA 2012

KLEPUS, HEMOPTOJA UN ELPAS TRŪKUMS. KO DARĪT?

Dr.med. Anda Nodieva

04.10.2012.

KLEPUS

Biežs simptoms
vairumam plaušu, arī
ārpusplaušu slimību

Klepus kairinājuma
receptori:

- elpceļos
- pleirā
- perikardā
- barības vadā

Svarīgs fizioloģisks
reflekss, kurš pasargā
elpceļus

1. Klepus receptori
2. Aferentie nervi
3. Klepus ģenerācijas centrs
CNS
4. Eferentie nervi
5. Elpošanas orgānu muskuļi

AKŪTA KLEPUS (≤ 8 nedēļas) BIEŽĀKIE IEMESLI

- ARVI
- augšējo elpceļu alerģiskas slimības
- epizodiska astma
- pēcinfekcijas klepus (*B.pertussis*, *M.pneumoniae*)
- aspirācija
- pneimonija, pleirīts, pneimotorakss
- akūta dūmu, ķīmikāliju inhalācija
- PATE
- kreisās sirds mazspēja
- AV blokāde

+ elpastrūkums
+ sirdsklauves

NEATLIEKAMA PILNVĒRTĪGA IZMEKLĒŠANA PIE AKŪTA KLEPUS NEPIECIEŠAMA:

- **Asinsspļaušana**
- **Sāpes krūtīs**
- **Elpastrūkums**
- **Drudzis**
- **Iespējama tuberkuloze**
- **Anamnēzē: - imūnsupresija
- malignitāte**

HRONISKA KLEPUS (> 8 nedēļas) IEMESLI

-
- Hronisks bronhīts (simptomi ≥ 3 mēn. 2 sekojošos gados)
- HOPS
- Astma un citas eozinofīlas plaušu slimības
- Plaušu audzēji
- Augšējo elpceļu slimības
- Balss saišu disfunkcija
- GEAS (laringo-faringeāls reflukss vai mikroaspirācija)

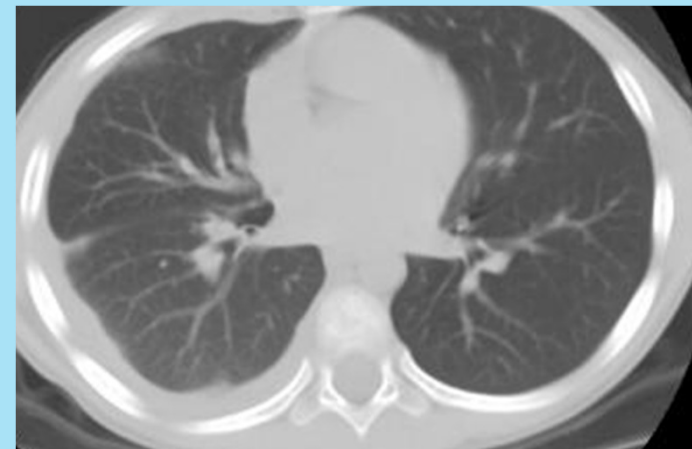
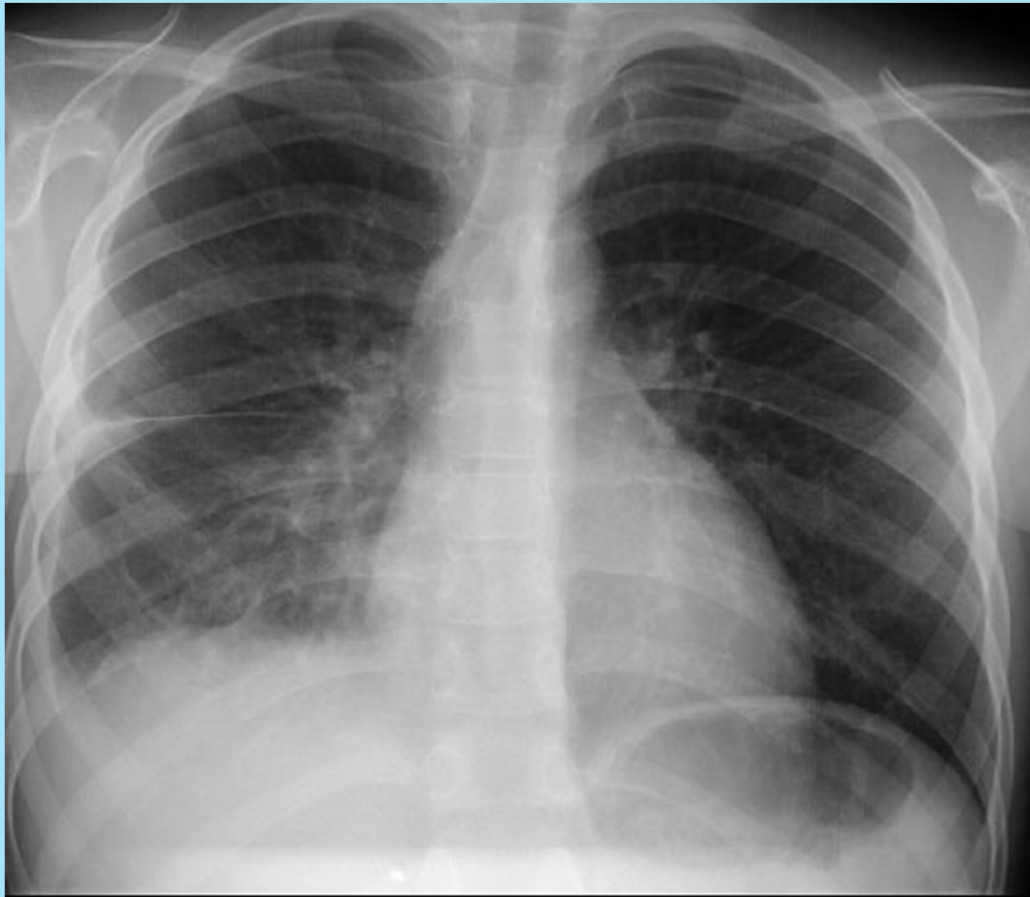
24h pH-metrija ar 3 sensoriem vai ~3 mēn. proves terapija ar augstas devas (2x40 mg) protonu sūkņu inhibitoriem.

HRONISKA KLEPUS IEMESLI

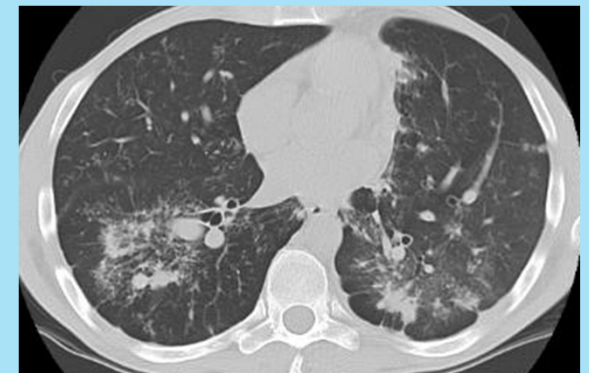
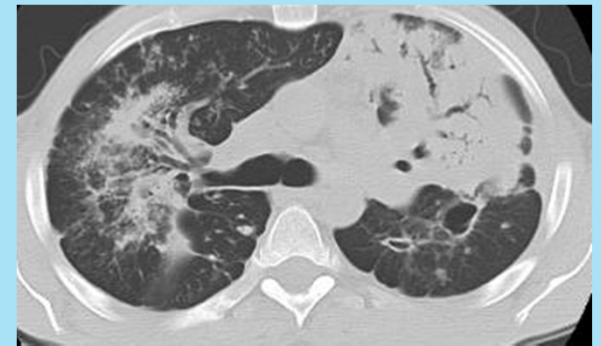
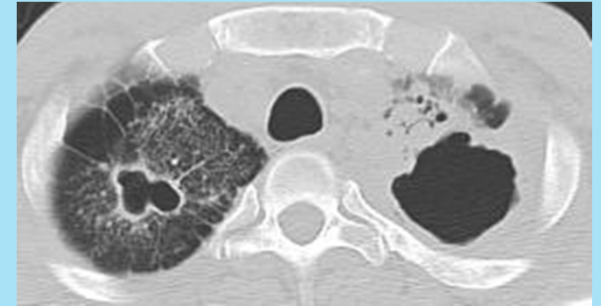
- **Medikamentu blakne** (AKE inhibitori, β -blokatori pacientiem ar bronhu hiperreaktivitāti, amiodarons)
- **Infekcijas (*B.pertussis*, *M.tuberculosis*)**
- **Sirds slimības** (hroniska kr. sirds mazspēja, AV II-III pak. blokāde)
- **Difūzas parenhimatozas plaušu slimības**
- **Aspirācija**
- **Hronisks idiopātisks klepus** <18%; ♀ > ♂

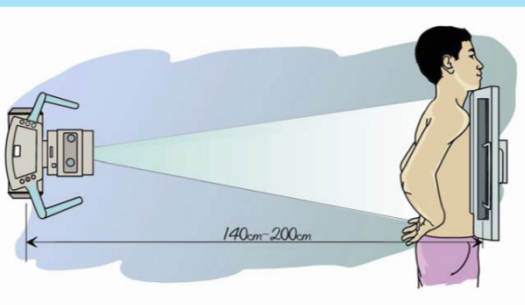
8 g.v. meitene pēkšņi saslimst ar neproduktīvu klepu, paaugstinātu temperatūru, nespecif. AB terapija stacionārā bez efekta, pēc 4 dienām tiek pārvesta uz BKUS, kur arī terapija bez efekta, rodas aizdomas par TB, pēc 2 nedēļām pārvesta uz TPSK.

**Intratorakālo limfmezglu TB. Labās puses TB pleirīts.
Bronhu skalojumā 3ARB**

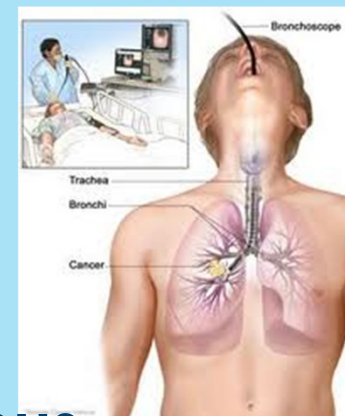

**Tēvs 41 g.v., smēķētājs, stiprāk klepo ~ 1 gadu, ārstu nav apmeklējis.
Abpusēja TB pneimonija ar destrukcijām un diseminācijām,
krēpu iztriepē MT (3+)**

IZMEKLĒJUMU SECĪBA

1. Izvērtēt kardiālas vai neiroloģiskas dabas klepus iespēju, t.sk. medikamentozu
2. Smēķēšanas vai citu kaitīgu vielu ekspozīcijas esamība
3. Krūškurvja Rtg.gr. PA, LL
4. Plaušu funkcionālā izmeklēšana
5. Elpceļu reaktivitātes noteikšana
6. LOR orgānu izmeklēšana
7. GEAS izvērtēšana
8. Augstas rezolūcijas datortomogrāfija
9. Bronhoskopija

BIEŽĀKIE HRONISKA KLEPUS IEMESLI slimniekiem ar normālu krūšu kurvja Rtg.gr. un plaušu ventilācijas funkciju

1. ARVI
2. Astmas klepus variants
3. GEAS
4. AKE antagonistu lietošana

BIEŽĀKĀS KĻŪDAS KLEPUS IEMESLA IZVĒRTĒŠANĀ

1. Izvērsta diagnostika pacientiem, kuri lieto ACE inhibitorus (3 ned. pārtrauc, turpināt izmeklējumus, ja klepus nepāriet)
2. Klepus pilnvērtīga neizvērtēšana smēķētājiem
3. Klepus ārpusplaušu iemesla neizvērtēšana
4. Bez pamatota iemesla izmainīta pacientu izmeklēšanas secība
5. Izmeklējumos vispār netiek iekļauta bronhoskopija
6. Vienlaicīgi vairāku klepus iemeslu hipodiagnostika

KLEPUS ĀRSTĒŠANA

1. Fizioterapija – atkrēpošanas veicināšanai vai neproduktīva klepus refleksa nomākšanai
2. Farmakoterapija :
  - Atkrēpotāji pie HOPS un bronhektāzēm
  - Antiholīnērgiskie līdzekļi inhalācijās samazina krēpu produkciju
  - Teofilīns un β -2 adrenerģiskie līdzekļi uzlabo mukociliāro klīrensu
  - Antibiotikas bakteriālai infekcijai
  - Nazālie un inhalējamie GK pie astmas, eozinofila bronhīta, rinīta un pēcinfekcijas klepus ar bronhu hiperreaktivitāti
  - Centrālas dabas pretklepus līdzekļi (morfīns, kodeīns, DHC, dekstrometorfāns)

Asins spļaušana pēc apjoma

Asins piejaukums krēpām

Masīva plaušu asiņošana >500 ml/24 h

- Hospitalizācija
- Bronhoskopija
- Hipotensijas nodrošināšana
- Klepus refleksa nomākšana
- Asins recēšanas korigēšana
- Aspirācijas pneimonijas profilakse

Asins spļaušanas iemesli un diagnostika

1. Izvērtēt ārpusplaušu asins spļaušanas iespēju

2. Izvērtēt sistēmas vai citu slimību ietekmi:

- sistēmas vaskulīti, *Goodpasture* sindroms
- koagulopātijas, varfarīna terapija
- AV malformācijas

3. Izvērtēt plaušu patoloģijas iespēju:

- bronhektāzes
- plaušu vēzis
- tuberkuloze, bronholīts
- plaušas abscess, micetoma
- PATE, pulmonālo artēriju vai vēnu hipertensija, u.c.

4. Radioloģiskie izmeklējumi (Rtg.gr, DT, arteriogrāfija)

5. Bronhoskopija

Elpas trūkums

- Subjektīva elpošanas diskomforta sajūta, kas raksturojas ar dažādām sajūtām un ir dažādas intensitātes
- Dažāda etioloģija
- Komplicēts mehānisms
- Svarīgi!

Visbiežākais iemesls elpastrūkumam pacientiem ar pulmonālas vai kardiālas dabas patoloģiju ir šo esošo slimību paasinājums.

Biežākie iemesli hroniskam (dienas līdz gadi) elpas trūkumam

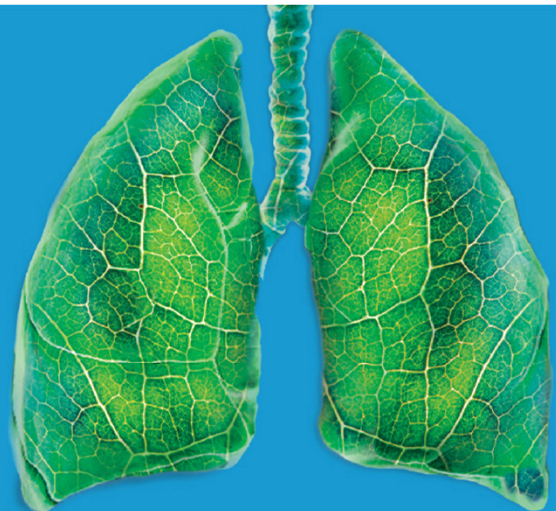
1. Elpošanas orgānu slimības:

- obstruktīvas, restriktīvas un intersticiālas plaušu slimības
- pleirāls saturs

2. Sirds slimības:

- sirds mazspēja
- stabila stenokardija vai koronārā sirds slimība

3. Citas: anēmija

**ELPO
VIEGLI**

PALDIES PAR UZMANĪBU !